

(пример „критичког осврта“ Зорана Јањетовића)*

Игор Вукадиновић на промоцији књиге у Грачаници

Када ми је за монографију „Аутономија Косова и Метохије у Србији (1945–1969)“ додељена награда „Матице Српске“ за историју „Иларион Руварац“, једно од питања у вези с наградом односило се на лик и дело човека по којем награда носи име. Иларион Руварац (1832–1905) био је српски историчар, свештеник и ректор Карловачке богословије, који се сматра за једног од зачетника критичког правца у српској историографији. Инсистирајући на ставу да прошлост не треба улепшавати већ приказати онаквом каква је била, Руварац је сматрао да се епске народне песме и традиција не могу сматрати извором највише историјске вредности за проучавање прошлости. Због тога је улазио у жустре расправе с припадницима „романтичарске струје“ у српској историографији, који су емотивном приступу прошлости и веровању у народна предања давали предност у односу на критичко преиспитивање примарних историјских извора.

Иако је изгледало да је дилема о методологији и принципима историјске науке давно отклоњена, вишедеценијска једнопартијска диктатура Комунистичке партије Југославије поново је актуелизовала проблеме с којима су се у 19. веку суочавали српски историчари. Режим заснован на култу личности, владавини страха, непостојању опозиције, критичке јавности и критичких медија и школе које су децу од раног детињства обавезивале на безусловну љубав према „вођи“ и партији, иза себе су оставили генерације које руководе политичким, културним и друштвеним животом у Србији последњих деценија. Многи људи из ових генерација реагују са изразитим негодовањем сваки пут када се објаве историјске чињенице које доводе у питање њима усађени наратив о успесима, добронамерности, правичности и патриотизму водећих југословенских комуниста. Пример оваквог односа према историји федеративне Југославије представља реакција Зорана Јањетовића, научног саветника на Институту за новију историју Србије, на књигу „Аутономија Косова и Метохије у Србији (1945–1969)“.

Насупрот историографској пракси, Зоран Јањетовић у анализи књиге „Аутономија Косова и Метохије у Србији (1945–1969)“ посвећује релативно мало пажње коришћеним историјским изворима у књизи, који обухватају и четрнаест фондова Централног државног архива Албаније, четири фонда и досијеа Архива Косова у Приштини и двадесет и пет фондова Архива Југославије. Уместо тога, он главни акценат ставља на оне податке у књизи, засноване на историјским изворима, који угрожавају његова идеолошка предубеђења о патриотизму и добронамерности Брозовог режима.

Једна од првих Јањетовићевих замерки монографији је што се Јосип Броз у њој углавном ословљава „само“ по имену и презимену, и што се „превише често“ изоставља његов надимак „Тито“. Јањетовић закључује да је ословљавање Броза „само“ по имену и презимену „ружно“ и да „није утемељено у науци, већ у политици“ (!?). Сваки пут када Јањетовић у књизи наиђе на историјске чињенице које указују да недоследност, противречност и двоструке аршине у националној политици КПЈ и њеног вођства, он реагује бурно и те чињенице означава за „српску теорију завере“. Потом покушава да их „разјасни“, износећи теорије, које углавном немају утемељење ни у историјским изворима, нити у здравом разуму.

„Титоизам“ против науке

Пише: Игор Вукадиновић
недеља, 04 фебруар 2024 11:01

„Титоизам“ против науке

Пише: Игор Вукадиновић
недеља, 04 фебруар 2024 11:01

„Титоизам“ против науке

Пише: Игор Вукадиновић
недеља, 04 фебруар 2024 11:01

